

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle — Euroopan unionin oikeudenmukainen ja tehokas yhtiöverojärjestelmä: viisi keskeistä toiminta-alaa”

(COM(2015) 302 final)

(2016/C 071/07)

Esittelijä: Petru Sorin DANDEA

Toinen esittelijä: Paulo BARROS VALE

Euroopan komissio päätti 6. heinäkuuta 2015 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle – Euroopan unionin oikeudenmukainen ja tehokas yhtiöverojärjestelmä: viisi keskeistä toiminta-alaa”

(COM(2015) 302 final).

Asian valmistelusta vastannut ”talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 26. marraskuuta 2015.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 9. ja 10. joulukuuta 2015 pitämässään 512. täysistunnossa (joulukuun 9 päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 169 ääntä puolesta ja 15 vastaan 8:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Aggressiivisen verosuunnittelun torjuminen on ollut viime vuosina eräs sekä jäsenvaltioiden että Euroopan komission suurimmista huolenaiheista. Komission esittämä toimintasuunnitelma oikeudenmukaisen ja tehokkaan yhtiöverojärjestelmän käyttöönottamiseksi on tärkeä virstanpylväs pyrittäessä torjumaan tätä haitallista ilmiötä. ETSK on tyytyväinen suunnitelmaan ja tukee komissiota sen pyrkimyksissä korjata tämä asiointi, joka rapauttaa osaltaan jäsenvaltioiden veropohjaa ja edistää vilpillistä kilpailua.

1.2 Kuten ETSK on jo aiemmin todennut ⁽¹⁾, se kannattaa rajat ylittävää toimintaa harjoittaville yrityksille pakollista yhteistä yhdistettyä yhtiöveropohjaa (CCCTB). Vapaaehtoinen yhteinen yhdistetty yhtiöveropohja heikentäisi toimenpiteen tehoa, sillä yhtiöt, jotka tekevät voitonsiirtoja maksaakseen vähemmän veroja, kieltäytyisivät ottamasta sitä käyttöön.

1.3 ETSK kannustaa jäsenvaltioita ja komissiota harkitsemaan yhteisen yhdistetyn yhtiöveropohjan laajentamista tulevaisuudessa koskemaan kaikkia yrityksiä, jotta vältettäisiin tilanne, jossa on rinnakkain kaksi erilaista verojärjestelmää. Ennen kuin yhteinen yhdistetty yhtiöveropohja laajennetaan kattamaan kaikki yritykset, on tehtävä perusteellinen vaikutustenarviointi, jossa selvitetään ennen kaikkea järjestelmän vaikutuksia paikallisesti toimiviin mikro- ja pienyrityksiin.

1.4 ETSK suosittelee, että komissio huolehtii direktiiviluonnoksen laatimisen yhteydessä siitä, että yhteisen veropohjan määritelmät ja käsitteet ovat selkeitä. Selkeät määritelmät ovat itse asiassa ehdoton edellytys, jotta voidaan varmistaa laatu, kun unionin lainsäädäntö saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja välttää jäsenvaltioiden välille syntyvät merkittävät erot, jotka saattavat heikentää huomattavasti sääöstekstin tehoa.

1.5 ETSK katsoo, ettei rajat ylittävän tappiovähennyksen, jonka komissio haluaa ottaa käyttöön siihen asti, kunnes yhdistämisjärjestelmä hyväksytään, pidä rajoittaa jäsenvaltioiden oikeutta verottaa niiden alueella harjoitetusta toiminnasta saatua voittoa.

1.6 ETK on tyytyväinen siihen, että komissio on julkaissut tarkasteltavana olevan tiedonannon liitteenä luettelon oikeudenkäyttöalueista, jotka eivät ole yhteistyöhaluisia verotusalueita. Komitea muistuttaa lisäksi aiemmissa lausunnoissaan esittämästä ehdotuksesta, että EU:n tulisi säätää seuraamuksista niille yrityksille, jotka jatkavat liiketoimintojensa johtamista veroparatiiseista käsin ja välttävät näin maksamasta veroja niiden jäsenvaltioiden verotusjärjestelmien nojalla, joissa ne harjoittavat toimintaansa.

⁽¹⁾ ETSK:n lausunto aiheesta ”Välittömän verotuksen koordinointi” (EUVL C 10, 15.1.2008, s. 113), ETSK:n lausunto aiheesta ”Yhteisen konsolidoidun yritysveropohjan luominen EU:ssa” (EUVL C 88, 11.4.2006, s. 48).

1.7 ETSK suosittaa, että kun CCCTB-direktiivi on hyväksytty ja yhdistämismekanismi on otettu käyttöön, komissio tekee uusien säännösten vaikutusten arvioinnin. Jos siitä käy ilmi, etteivät voitonsiirrot alhaisemman verokannan jäsenvaltioihin ole vähentyneet, ETSK ehdottaa tarkoituksenmukaisten täydentävien toimien toteuttamista.

1.8 ETSK kannustaa verotusalan hyvän hallintotavan foorumin mandaatin tarkistamisen yhteydessä komissiota harkitsemaan myös sitä, että foorumin otetaan mukaan eurooppalaisten työmarkkinaosapuolien edustajia, jotka voivat antaa merkittävän panoksen foorumin työskentelyyn.

2. Komission ehdotus

2.1 Euroopan komissio julkaisi 17. kesäkuuta 2015 tiedonannon⁽²⁾, jossa esitetään toimintasuunnitelma oikeanmu-
kaisen ja tehokkaan yhtiöverojärjestelmän käyttöönottamiseksi Euroopan unionissa. Se on jatkoa Euroopan komission
maaliskuussa esittämälle verotuksen avoimuutta koskevalle toimenpidepaketille, johon sisältyi myös direktiiviluonnos
pakollisesta jäsenvaltioiden välisestä automaattisesta tietojenvaihdosta verotusta koskevien ennakkopäätösten kohdalla.

2.2 Suunnitelmalla on neljä tavoitetta, joilla pyritään edistämään uutta lähestymistapaa yhtiöverotukseen nähden EU:ssa:
palautetaan verotuksen ja taloudellisen toiminnan sijainnin välinen yhteys; varmistetaan, että jäsenvaltiot voivat arvioida
niiden toimivaltaan kuuluvalla alueella tapahtuvan yritystoiminnan todellisen arvon; luodaan EU:hun kilpailukykyinen ja
kasvua edistävä verotusympäristö yrityksille; suojataan sisämarkkinoita ja turvataan vahva EU:n lähestymistapa yritysten
verotukseen liittyviin ulkoisiin kysymyksiin, mukaan lukien toimenpiteet veropohjan rapautumisen ja voitonsiirtojen
torjumista koskevan OECD:n BEPS-hankkeen täytäntöönpanemiseksi.

2.3 Toimintasuunnitelmassa esitetään joukko toimenpiteitä, joilla on tarkoitus helpottaa tavoitteiden toteuttamista:
yhteisen yhdistetyn yhtiöveropohjan (CCCTB) käyttöönotto; tehokkaan verotuksen varmistaminen siellä, mistä voitot ovat
peräisin; lisätoimenpiteet yritysten verotusympäristön parantamiseksi; lisäparannukset verotuksen avoimuuden alalla; EU:n
verotusalan koordinoitavien hyödyntämisen parantaminen.

2.4 Komissio haluaa myös käsitellä jäsenvaltioiden patenteille myöntämiä verohelpotuksia. Se aikoo pitää huolta siitä,
etteivät ne aiheuta vääristymiä sisämarkkinoille, ja pyrkii lisäksi ohjaamaan kyseiset jäsenvaltiot kohti uutta lähestymistapaa.
Jos komissio toteaa, etteivät ne sovelia lähestymistapaa systemaattisesti, se ottaa käyttöön sitovia lainsäädäntötoimia.

2.5 Komissio jatkaa yhteistyötä muiden kansainvälisten kumppanien kanssa ja korostaa OECD:n BEPS-toimintasuunni-
telman täytäntöönpanon tärkeyttä. Näin on tarkoitus luoda tasapuoliset toimintaedellytykset monikansallisten yritysten
verotuksen alalla. Tämä koskee myös kehitysmaita.

3. Yleistä

3.1 Komission suunnitelman tavoitteena on torjua haitallista voitonsiirtoa, jota rajan ylittävää toimintaa harjoittavat
yritykset tekevät siirtäessään tuloja hyvin matalan tai olemattoman verotuksen maihin tai alueille ja edistävät näin osaltaan
jäsenvaltioiden veropohjan rapautumista ja ajavat ne nostamaan verojaan. Näin tunnollisten veronmaksajien – sekä
luonnollisten henkilöiden että pk-yritysten – verorasitus kasvaa. ETSK on tyytyväinen toimintasuunnitelmaan ja tukee
komissiota ilmiön torjumisessa.

3.2 Komission tärkein ehdotus toimintasuunnitelmassa on ottaa käyttöön pakollinen yhteinen yhdistetty yhtiöveropohja
(CCCTB). Komission vuonna 2011 esittämässä ehdotuksessa direktiiviksi ehdotettiin vapaaehtoista yhteistä yhdistettyä
yhtiöveropohjaa. ETSK antoi aikoinaan aiheesta lausunnon⁽³⁾, jossa se teki yhteiseen yhdistettyyn yhtiöveropohjaan liittyviä
oleellisia ehdotuksia, joiden takana se on edelleenkin.

⁽²⁾ "Euroopan unionin oikeudenmukainen ja tehokas yhtiöverojärjestelmä: viisi keskeistä toiminta-alaa", COM(2015) 302 final.

⁽³⁾ "Yhteinen yhdistetty yhtiöveropohja (EUVL C 24, 28.1.2012, s. 63).

3.3 Komissio pitää välttämättömänä, että yhteisestä yhdistetystä yhtiöveropohjasta tehdään sitova, sillä aggressiivista verosuunnittelua harjoittavat ylikansalliset yritykset eivät ota sitä käyttöön, jos se jää vapaaehtoiseksi. ETSK kannattaa ehdotusta yhteisen yhdistetyn yhtiöveropohjan sitovuudesta ja suosittaa, että komissio tutkii mahdollisuutta, että sitä sovellettaisiin tulevaisuudessa kaikkiin yrityksiin, jotta voitaisiin välttää tilanne, jossa jäsenvaltiot käyttävät kahta erilaista veropohjaa.

3.4 Ottaen huomioon jäsenvaltioiden kanssa järjestetyt kuulemiset komissio ehdottaa, että ensimmäisessä vaiheessa luodaan yhteinen perusta ja että yhdistäminen tehdään vasta seuraavassa vaiheessa. Koska aggressiivinen verosuunnittelu haittaa vakavasti kilpailua sisämarkkinoilla ja aiheuttaa huomattavia tulonmenetyksiä jäsenvaltioille, ETSK suosittaa täytäntöönpanoaikataulun nopeuttamista.

3.5 Ehdotus direktiiviksi olisi aiheellista esittää ensi vuonna. ETSK kehottaa komissiota huolehtimaan luonnoksen laatimisen yhteydessä siitä, että yhteisen veropohjan määritelmät ja käsitteet ovat selkeitä. Selkeät määritelmät ovat itse asiassa ehdoton edellytys, jotta voidaan varmistaa laatu, kun unionin lainsäädäntö saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja välttää jäsenvaltioiden välille syntyvät merkittävät erot, jotka saattavat heikentää huomattavasti sääöstekstin tehoa.

3.6 Komissio ehdottaa, että direktiiviluonnokseen sisältyisi myöhempään yhdistämisvaiheeseen asti rajat ylittävä tappiovähennys. Koska yhteisen yhdistetyn yhtiöveropohjan pääasiallinen taloudellinen hyöty tulee yhdistämisestä, olisi ollut aiheellista tehdä yhdistäminen heti alussa. Asiassa on kuitenkin vaikea päästä sopimukseen, joten ETSK kannattaa ehdotettua mekanismia. Kun otetaan huomioon Euroopan parlamentin sekä jäsenvaltioiden esittämät vaatimukset sen puolesta, että voitot verotettaisiin siellä, missä ne syntyvät, ETSK katsoo, ettei tämän vähennysmekanismin pidä kohtuuttomasti rajoittaa jäsenvaltioiden oikeutta verottaa niiden alueella harjoitetusta toiminnasta saatua voittoa.

3.7 Komission tekemistä analyyseistä käy ilmi, että on tilanteita, joissa rajat ylittävää toimintaa harjoittavat yritykset siirtävät voittonsa jäsenvaltioihin, joissa on alhaisempi verokanta. Tätä ilmiötä edistävät voimassa olevan yrityslainsäädännön⁽⁴⁾ säännökset. Jos tämä yritysten käytäntö jatkuu sisämarkkinoilla vielä yhdistämisen jälkeen, ETSK katsoo, että on tarpeen ottaa lisäksi käyttöön asiaankuuluvia oikeuskeinoja.

4. Erityistä

4.1 Jäsenvaltiot menettävät budjeteistaan vuosittain satoja miljardeja euroja siksi, että tietyt rajat ylittävää toimintaa harjoittavat yritykset tekevät aggressiivista verosuunnittelua. ETSK kannattaa yhteisen yhdistetyn yhtiöveropohjan käyttöönottoa ja katsoo, että siitä pitäisi tulla yleinen vaatimus voittojen verottamisen alalla EU:ssa. Se yksinkertaistaisi yhtiöverojärjestelmää ja auttaisi välttämään tilannetta, jossa jäsenvaltioiden pitäisi soveltaa yhteistä yhdistettyä yhtiöveropohjaa rajat ylittävää toimintaa harjoittaviin yrityksiin ja eri järjestelmää muihin yrityksiin.

4.2 ETSK suosittaa, että kun CCTB-direktiivi on hyväksytty ja yhdistämismekanismi on otettu käyttöön, komissio tekee uusien säännösten vaikutusten arvioinnin. Jos siitä käy ilmi, etteivät voitonsiirrot alhaisemman verokannan jäsenvaltioihin ole vähentyneet, ETSK ehdottaa tarkoituksenmukaisten täydentävien lainsäädäntötoimien toteuttamista, mikä vähentäisi rajat ylittävää toimintaa harjoittavien yritysten halua jatkaa voittojensa siirtämistä jäsenvaltioihin, jotka soveltavat alhaisempaa verokantaa.

4.3 Komissio ehdottaa yrityksen ”kiinteän toimipaikan” käsitettä koskevien säännösten parantamista. ETSK katsoo, että jäsenvaltion alueella harjoitetusta toiminnasta saatujen voittojen verottaminen on ainoa keino poistaa yrityksiltä kaikki mahdollisuudet välttää tietyissä olosuhteissa keinotekoisesti sitä, että niillä on veronalaista toimintaa kyseisessä jäsenvaltiossa. OECD:n BEPS-hankkeen hyväksyminen voisi vähentää huomattavasti tilanteita, joissa yritykset onnistuvat välttämään yhtiöveron maksamisen vetoamalla voimassa olevan EU-lainsäädännön säännöksiin.

⁽⁴⁾ Emo- ja tytäryhtiödirektiivi (neuvoston direktiivi 2011/96/EU, annettu 30.11.2011) sekä korko- ja rojaltidirektiivi (neuvoston direktiivi 2003/49/EY, annettu 3.6.2003).

4.4 Yhdistäminen on toimenpide, jonka avulla yrityksen voitot ja tappiot voidaan koota yhteen koko EU:n alueella. ETSK toteaa, että kun yhteinen yhdistetty yhtiöveropohja on otettu käyttöön, siitä tulee keskeinen väline pyrittäessä torjumaan monimutkaisia siirtohinnoittelutekniikoita, joihin unionin alueella rajat ylittävää toimintaa harjoittavat yritykset turvautuvat maksaakseen vähemmän veroja. Komitea kehottaa kuitenkin komissiota turvaamaan jäsenvaltioiden oikeuden kantaa veroa voitoista, jotka on saatu toiminnasta, jota yritykset harjoittavat niiden alueella.

4.5 Komission tiedonannon liitteessä esitetään luettelo valtioista ja alueista, jotka ovat yhteistyöhaluttomia verotuksen alalla. ETSK katsoo, että tämä on ensimmäinen askel taistelussa yhteistyöhaluttomia oikeudenkäyttöalueita eli ns. veroparatiiseja vastaan. Komitea muistuttaa lisäksi aiemmissa lausunnoissaan⁽⁵⁾ esittämästä ehdotuksesta, että EU:n tulisi säätää seuraamuksista niille yrityksille, jotka jatkavat liiketoimintojensa johtamista veroparatiiseista käsin ja välttävät näin maksamasta veroja niiden jäsenvaltioiden verotusjärjestelmien nojalla, joissa ne harjoittavat toimintaansa.

4.6 Komissio antaa tunnustusta yhteistyöstä jäsenvaltioiden kanssa verotuksen alalla huolehtivien ryhmien tärkeälle roolille. Näitä ovat muun muassa yritysverotuksen käytännösääntöryhmä ja verotusalan hyvän hallintotavan foorumi. ETSK suosittaa, että komissio ja jäsenvaltiot tutkisivat mahdollisuutta sisällyttää säännöt unionin lainsäädäntöön, jolloin niistä tulisi velvoittavat.

4.7 ETSK kannustaa verotusalan hyvän hallintotavan foorumin mandaatin tarkistamisen yhteydessä komissiota harkitsemaan sen lisäksi, että foorumin toimikautta pidennetään yli vuoden 2016, myös sitä, että foorumin otetaan mukaan eurooppalaisten työmarkkinaosapuolien edustajia, jotka voivat antaa merkittävän panoksen foorumin työskentelyyn.

4.8 ETSK kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita jatkamaan nykyisen lainsäädäntökehityksen yksinkertaistamista ja yhdenmukaistamista sekä unionin että jäsenvaltioiden tasolla. Tällä voi olla kannustava vaikutus investoimiseen Euroopan tasolla, kun luodaan tarvittavat olosuhteet kestäväille kasvulle ja työpaikkojen luomiselle.

Bryssel 9. joulukuuta 2015.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Georges DASSIS*

⁽⁵⁾ ETSK:n lausunto aiheesta ”Toimintasuunnitelma veropetosten ja veronkierron torjunnan tehostamiseksi” (EUVL C 198, 10.7.2013, s. 34); ETSK:n oma-aloitteinen lausunto aiheesta ”Yhteisömenetelmän käytön parantaminen demokraattisen ja sosiaalisen ulottuvuuden tuomiseksi talous- ja rahaliittoon” (EUVL C 13, 15.1.2016, s. 33).